

סגור חלון

"חוק שמיטת חובות למוגבלים באמצעים יאפשר העלמת נכסים"

עו"ד רם יולוס: בהצעת החוק קיימת פירצה, שעלולה להוביל לכך שחייבים בעלי נכסים המוחזקים בנאמנות יזכו לפטור מחובותיהם, ובהמשך יוכלו ליהנות מנכסיהם ללא מפריע ■ רשות האכיפה והגבייה: "טענות פופוליסטיות"
אלה לוי-וינריב 26/7/15

בהצעת החוק המאפשרת פטירת חייבים מוגבלים באמצעים מכל חובותיהם בהוצאה לפועל - אשר אמורה לעלות מחר (ב') לקריאה שנייה ושלישית ולהפוך לחוק מחייב - קיימת פירצה, אשר עלולה להוביל לכך שחייבים בעלי נכסים יזכו לפטור מחובותיהם, ובהמשך יוכלו ליהנות מנכסיהם ללא מפריע. זאת, מכיוון שברשות המסים לא ניתן להוציא פלט מלא של כלל נכסי החייב המוחזקים בנאמנות - כך טוען עו"ד רם יולוס, מייסד ושותף במשרד עורכי הדין יולוס-גזית ולשעבר מייסד ומנהל יחידת הפירוקים ברשות המסים.

עו"ד יולוס מסביר כי "מדובר בפוטנציאל אדיר של נכסים הנעלמים עד לסיום הליכי הפטר, לאחרים ניתן יהיה להעבירם על שם החייב לשעבר".

לפי הצעת החוק, רשם הוצאה לפועל יוכל לתת הפטר לחייב שהיה מוגבל באמצעים במשך לפחות 5 השנים האחרונות טרם הגשת בקשת הפטר; סך חובותיו, הן בהוצאה לפועל והן מחוץ להוצאה לפועל, לרבות חובות שאינם ברי-הפטר, עומד על 800 אלף שקל חדשים או פחות; אין לו נכסים בעלי ערך הניתנים לעיקול, למימוש או למכירה, למעט משכורת או הכנסה אחרת שהוא זכאי לה; והוא עמד בצו התשלומים שקבע לו הרשם, ב-3 השנים שקדמו להגשת בקשת הפטר.

תנאי נוסף שנקבע בהצעה הוא כי אין בקשת פשיטת-רגל שתלויה ועומדת לגבי החייב, ולא מתנהל נגדו הליך או לא הוכרע לגביו במסגרת הליך שהתנהל בעניינו; וכן כי החייב הגיש דוח מס במועד.

רשות האכיפה והגבייה: "טענות פופוליסטיות"

ברשות האכיפה והגבייה דוחים את הטענות על הלקונה על הסף, ומוסרים כי "מדובר בטענות פופוליסטיות שמועלות על-ידי גורמים אינטרסנטיים, בניסיון אחרון להשפיע על חברי הכנסת בבואם לאשר הצעת חוק ראויה ברוח עקרונות שנת השמיטה. כל מטרתה של ההצעה היא ליתן הפטר מחובות לקבוצת חייבים מוחלשת בהוצאה לפועל, על מנת שאלה יוכלו לצאת לדרך חדשה.

"יובהר כי טענות אלה לא הועלו בהערות לתזכיר החוק שפורסם בשעתו וכן לא בדיונים הממושכים שהתקיימו בועדת חוקה.

"לגופו של עניין, אין שוני בין הליך הפטר בהוצאה לפועל על-פי הצעת החוק הנוכחית לבין ההליך לפי פקודת פשיטת-הרגל. טענה זו דומה במהותה לטענה שהחייב עושה שימוש על-פי 'מנהג בעלים' או טענה כי החייב נוהג בחוסר תום-לב.

"על דרך הכלל, טענות מעין אלה יועלו במסגרת ההתנגדויות שיגישו הנושים להליך. אם יתברר כי הנכס שבו החייב מחזיק בנאמנות הוא מעשה של חוסר תום-לב בהליך הפטר - הרי שרשם הוצאה לפועל ידחה את בקשת החייב להפטר.

"יתרה מכך, היה וההפטר יאושר, ולאחר מכן יתברר כי האישור היה על סמך מידע שקרי - ההפטר יבוטל.

"במסגרת הצעת החוק הנוכחית ישנה הפניה לסעיפי חוק המסדירים התנהלות כנגד חייב אשר בצע הענקות או הברחות נכסים".

רשות המסים: "במקרים מסוימים תוגש התנגדות להפטר"

גם ברשות המסים לא מתרגשים מהפירצה הנטענת ואומרים כי במקרים של חשד להעלמת נכסים תוגש התנגדות להפטר מחובות.

מהרשות נמסר כי "ההפטר בהתאם להצעת חוק זה נסמך על נתוני הרשות לאכיפת הגבייה, ולא על המידע הקיים ברשות המסים. במקרים בהם הנושה היא רשות המסים, והיא סבורה כי אין הצדקה למתן הפטר, מאחר שהחייב נוהג שלא כדין ובחוסר תום-לב - היא תוכל להגיש התנגדות למהלך. בכל מקרה, היה וההפטר יאושר, ולאחר מכן יתברר כי האישור היה על בסיס מידע שקרי - הוא יבוטל.

"ועדת חוק ומשפט של הכנסת קיימה מספר דיונים בנוגע לנוסח החוק והחליטה כי יש מקום לתת הפטר לחייבים המוגבלים באמצעים, אשר חלפו לגביהם לפחות 4 שנים מיום הכרזתם כחייבים מוגבלים באמצעים, שמערכות הוצאה לפועל כבר ביצעו לגביהם חקירות יכולת, והתקבל לגביהם מידע מנושי החייב.

"בנוסף, נושה של החייב הסבור כי החייב מחזיק נכסים בנאמנות, ולא מגיע לו הפטר, יוכל להגיש התנגדות לבקשת החייב למתן הפטר - או לחילופין ליזום הליך פשיטת-רגל כנגד החייב".

עוד נמסר: "רשות המסים תנהג ככל נושה רצינולי, תבחן את בקשות החייבים לה ותגיש התנגדויות מטעמה ככל שתמצא לנכון".

"רשות המסים אינה הרשות השופטת"

בתגובה לדברי הרשויות - רשות האכיפה והגבייה ורשות המסים - אומר עו"ד ילוס כי "הרשויות מתעלמות מהעובדה לפיה פעולת חייבים לרכישת נכסים באמצעות נאמן היא פעולה לגיטימית על-פי חוקי המס, הקובעים הוראות מפורשות כיצד לפעול במקרים אלה, ובין היתר מחייבים הגשת דיווח על רכישה של נכסים באמצעות נאמן.

"הבעיה אשר הגורמים אינם נותנים עליה את הדעת היא העובדה שהמידע על קיומם של הנכסים הרשומים על שם נאמן ולא על שם החייב מצוי במערכת רשות המסים, ואולם זו - בין אם מחוסר יכולת טכנית ובין אם מחוסר רצון - אינה מעבירה מידע זה לידי הגורמים העוסקים באיסוף מידע אודות כלל נכסיו של החייב או בבדיקת זכאותו לקבלת הפטר".

עוד לדבריו, טענת רשות המסים, לפיה מקום בו היא תמצא לנכון להתנגד להליך היא תעשה כן, היא מקוממת. "ראשית, רשות המסים אינה מהווה נושה בכל הליך והליך, ושנית ואף חמור מכך - אין זה מתפקידה של רשות המסים לשמש כמעין רשות שופטת ולהחליט באילו מקרים להציף את המידע ולהתנגד למתן הפטר.

"רשות המסים, כאחת מרשויות המדינה, היא זו היחידה המחזיקה במידע זה, ותפקידה הוא להציף את מידע זה בפני רשות האכיפה והגבייה לטובת כלל הנושים, על מנת שהללו יבחנו את מכלול העובדות כהווייתן, ובכלל זה את כלל נכסיו של החייב, וזאת בטרם מתן הפטר מכלל חובותיו והותרת הנושים שלא יפרעו בפני שוקת שבורה".

בתגובת רשות המסים, לפיה נושה יוכל להגיש התנגדות לבקשת הפטר, טוען ילוס כי "יש משום חוסר הבנה של הבעיה, שכן לאותו נושה של החייב אליו מפנה רשות המסים את האצבע כלל לא יאה מידע על קיומו של נכס כאמור, שכן זה מצוי בידי רשות המסים בלבד, וזו אינה מעבירה אותו".

שמיטת חובות בהיקף 10 מיליארד שקל

סך החובות המתנהלים היום בהוצאה לפועל והשייכים לחייבים שהם משקי-בית (לא עסקים), ללא תיקי משכון על דירת מגורים וללא תיקי איחוד, עומדים על מעל 53 מיליארד שקל.

במערכת ההוצאה לפועל רשומים כיום למעלה מ-700 אלף חייבים, מתוכם כ-70 אלף המוגדרים כ"חייבים מוגבלים באמצעים" - חייב שאינו מסוגל לפרוע את חובו, ומושת עליו הסדר תשלומים חודשי ומגבלות כלכליות רבות.

נגד כל אחד מחייבים אלה פתוחים למעלה מ-11 תיקים בהוצאה לפועל - המהווים למעלה מ-40% מכלל התיקים המטופלים בהוצאה לפועל.

כ-40 אלף חייבים עומדים בתנאים שקובעת הצעת החוק לקבלת הפטר מחובות. על-פי ההערכות, לחייבים אלה יש חוב ממוצע של כ-250 אלף שקל לחייב - ובמילים אחרות, מדובר בשמיטת חובות בהיקף של כ-10 מיליארד שקל.

הצעת החוק האמורה גובשה בתקופת כהונתה של ציפי לבני כשרת המשפטים, בשיתוף רשות האכיפה והגבייה, ומקנה (בהוראת שעה ל-3 שנים) לרשמי ההוצאה לפועל ברשות האכיפה והגבייה סמכות לתת הפטר ל"חייבים מוגבלים באמצעים", שהליכי הגבייה מולם אינם צפויים להביא תועלת משמעותית לנושים.

הצעת החוק אושרה על-ידי הממשלה הקודמת בכפוף לתיאומים שונים, ושרת המשפטים, איילת שקד, החליטה לקדם אותה - וכך עשתה.

ההצעה זכתה לביקורת מצד מייצגים ובעלי חובות בהוצאה לפועל, אשר טוענים כי הצעת החוק הופכת את ישראל ל"גן עדן לחייבים", כי שמיטת חובות חייבים הופכת את הנושים של אותם חייבים למזקקים בפוטנציה, וכי ההצעה פותחת פתח לניצול לרעה של החוק על-ידי "חייבים מקצועיים".

חרף הביקורת, ההצעה עברה את המשוכות הנדרשות עד כה בדרך לעיגון החוק בהצבעות האחרונות מחר.